

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2511 DC Den Haag

**Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen**

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2511 DC Den Haag

Kenmerk
2020-0000498348

Uw kenmerk
2020Z14437

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal

Postbus 20018

2500 EA Den Haag

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de vragen die zijn gesteld door het lid
Nijboer (PvdA) over loodvergiftiging van kinderen. Deze vragen werden ingezonden
op 31 juli 2020.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Datum 26 augustus 2020

Betreft Beantwoording Kamervraag lid Nijboer over loodvergiftiging
van kinderen

drs. K.H. Ollongren

2020Z14437

**Vragen van het lid Nijboer (PvdA) aan de minister van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties over loodvergiftiging van kinderen
(ingezonden 31 juli 2020)**

Vraag 1:

Bent u bekend met het bericht dat een op de drie kinderen in de wereld
loodvergiftiging heeft?

Antwoord 1:

Ja.

Vraag 2:

Is het waar dat in Nederland 60 duizend kinderen loodvergiftiging hebben opgelopen? Wat zijn daarvan de oorzaken? Welke rol spelen loden leidingen hierin?

Vraag 3:

Klopt het dat 7.600 kinderen meer dan 10 microgram lood in het bloed hebben?

Antwoord 2 en 3:

Het aantal van 60 duizend kinderen wordt gerapporteerd in het UNICEF/Pure Earth rapport dat is verschenen op 30 juli 2020¹ (exakte aantal 58.886 zoals opgegeven in de Annex bij dat rapport). Bij deze kinderen zou het loodgehalte in het bloed ≥ 50 $\mu\text{g/liter}$ zijn. In het rapport is niet gemeld dat 7.600 kinderen meer dan 10 microgram lood in het bloed hebben, maar 10 $\mu\text{g/deciliter}$ ofwel 100 $\mu\text{g/liter}$.

De herkomst van deze getallen is onduidelijk. De in het rapport genoemde website ghdx.healthdata.org levert een verwijzing op naar een internationaal onderzoek uit 1967.² Het is bekend dat in die periode de concentraties lood in bloed veel hoger waren dan tegenwoordig omdat destijds lood veel meer werd toegepast (onder andere in loden waterleidingen en als antiklop middel in benzine).

De meest recente Nederlandse metingen van lood in het bloed van kinderen komen volgens de informatie van het RIVM uit het jaar 2005.³ Dit onderzoek werd uitgevoerd in de binnenstad van Rotterdam en liet een gemiddelde concentratie zien van 18,1 $\mu\text{g/liter}$ (range 5-103 $\mu\text{g/liter}$). In eerder onderzoek uit de jaren negentig van de vorige eeuw in de binnensteden van Amsterdam en Rotterdam was het gemiddelde 64 $\mu\text{g/liter}$.⁴ Dit illustreert de dalende trend in loodconcentraties in bloed sinds de introductie van beperkende maatregelen in de toepassing van lood. De grootste winst is behaald door de stopzetting van het gebruik van lood in benzine. Ook het verbod op het gebruik van loden drinkwaterleidingen in 1960 heeft een belangrijke bijdrage geleverd. Naast blootstelling via nog steeds aanwezige loden drinkwaterleidingen vindt blootstelling plaats via onder andere voedsel en bodem.

Vraag 4:

Beseft u dat kinderen ernstig ziek kunnen worden van lood in het bloed, dat IQ's kunnen dalen, schoolprestaties kunnen afnemen en ernstige fysieke klachten kunnen ontstaan?

¹ <https://www.unicef.nl/files/The%20Toxic%20Truth_29.7.20-klein.pdf>

² LJ Goldwater & AW Hoover (1967) An International Study of "Normal" Levels of Lead in Blood and Urine, Archives of Environmental Health: An International Journal, 15:1, 60-63.

³ Peeters, EL, Burdorf, A, Roeloffzen, AB (2009). Determinanten van loodconcentraties in bloed van Rotterdamse kinderen. Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen. jaargang 87 / 2009 nummer 4.

⁴ JH van Wijnen, R Slob, G Jongmans-Liedekerken, DHJ van de Weerdt en F Woudenberg (1996) Concentraties lood in het bloed van jonge kinderen in Nederland. Ned Tijdschr Geneeskd. 140:1508-12.

Antwoord 4:

De schadelijke effecten van lood zijn beschreven in tal van wetenschappelijke publicaties en rapporten. Internationale organisaties zoals de WHO (Wereldgezondheidsorganisatie) en EFSA (European Food Safety Authority) hebben de gezondheidseffecten geëvalueerd en hebben gezondheidkundige normen voor de inname van lood afgeleid. Het RIVM heeft adviezen uitgebracht over de gevolgen voor de gezondheid van het voorkomen van lood in voedsel, drinkwater, bodem en consumentenproducten. Zoals al sinds lang duidelijk is, is het gevoeligste effect door lood neurologisch van aard en zijn daarvoor kinderen een speciaal gevoelige groep omdat hun zenuwstelsel nog in ontwikkeling is. In het signaleringsadvies van de Gezondheidsraad "Loodinname via kraanwater" is dit eveneens samengevat.⁵

Vraag 5:

Waarom duurt het zo lang voordat u eindelijk ingrijpt en de loden leidingen verbiedt?

Vraag 6:

Bent u bereid te komen met een wettelijke verplichting om op korte termijn alle loden leidingen in Nederland te verbieden?

Antwoord 5 en 6:

Op 2 juli 2020 heb ik samen met mijn collega's van Infrastructuur en Waterstaat en voor Medische Zorg en Sport uw Kamer een brief gestuurd over de acties ten aanzien van lood in drinkwater.⁶ In deze brief is aangegeven dat voor een verbod op loden leidingen in het Bouwbesluit om een aantal redenen niet is gekozen. In de jaarlijkse rapportage over de ontwikkelingen en de voortgang van saneringen zal de voortgang van de maatregelen worden gevolgd. In de brief heb ik aangegeven dat mocht uit die rapportage blijken dat men onvoldoende uit de voeten kan met het bestaande en nog te ontwikkelen instrumentarium, ik zal bezien of het zinvol is om alsnog een verbod op loden leidingen voor alle woningeigenaren in te stellen.

Vraag 7:

Wanneer kunnen ouders en kinderen ervan uitgaan dat water uit de kraan weer voor iedereen veilig te drinken is?

Antwoord 7:

Woningen die zijn gebouwd voor 1960 kunnen loden leidingen bevatten. Het wordt aangeraden om alle loden waterleidingen te (laten) vervangen. Zolang de leidingen niet zijn vervangen adviseert de Gezondheidsraad aan bewoners om voor zwangeren, flesgevoede kinderen en jonge kinderen tot een jaar of zeven flessenwater te gebruiken. Bij nieuwbouwwoningen adviseert de Gezondheidsraad dat jonge gezinnen gedurende de eerste maanden na installatie de kraan steeds

⁵ < <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/11/06/loodinname-via-kraanwater> >

⁶ < <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/07/02/kamerbrief-acties-lood-in-drinkwater> >

**Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en
Wonen**

Datum

Kenmerk
2020-0000498348

na enkele uren stilstand doorspoelen voorafgaand aan consumptie. Bij twijfel over de aanwezigheid van lood in het drinkwater raadt zij aan om metingen te doen.

1) NOS Nieuws, "Unicef: een op de drie kinderen heeft loodvergiftiging", 30 juli 2020 <https://nos.nl/artikel/2342292-unicef-een-op-de-drie-kinderen-heeft-loodvergiftiging.html>